

Михайлюк Н.В.

*старший викладач кафедри
іноземних мов і міжкультурної комунікації*

Харківський національний
економічний університет імені Семена Кузнеця

м. Харків, Україна

Бондаренко Н.С.

*викладач кафедри історії
та мовознавства*

Український державний
університет залізничного транспорту

м. Харків, Україна

Формування професійної поведінки студентів економічної галузі під час навчання в закладі вищої освіти.

Однією з складових професійної культури фахівців економічної галузі є професійна поведінка, яка повинна розпочинатися формуватися у студентів ще під час навчання в закладі вищої освіти. Для реалізації цієї мети в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця був розроблений «Кодекс професійної етики та організаційної культури працівників і студентів Харківського національного економічного університету». Приділяючи увагу формуванню професійної поведінки студентів, ХНЕУ пропонує низку принципів етики спілкування та взаємодії. Еталоном професійної поведінки та професійного спілкування для студентської молоді

університету повинна бути професура навчального закладу, яка зобов'язана дотримуватись етичних норм і правил і тим самим впливати на професійний і моральний розвиток студента. Позитивний особистий приклад, який полягає у використанні кращих зразків поведінки і діяльності людини, має спонукати студентів до активної роботи над собою, до розвитку і вдосконаленню особистісних властивостей та якостей і подолання наявних недоліків. Виховне значення особистого прикладу багато в чому залежить від авторитету особи. Особливо високо цінується в особистості цілісність характеру, вимогливість до себе та інших, заповзятість і наполегливість у досягненні поставленої мети. Особа викладача, його моральне обличчя значно впливають на формування свідомості й поведінки студентів [1]. Адже цей зразок поведінки студенти будуть використовувати під час своєї професійної діяльності у конкретних професійних ситуаціях.

Головним законом взаємодії в сфері етичного професійного спілкування можна назвати «золоте правило моралі»: «Не роби іншому те, чого собі не бажаєш». Це правило як взірець загальнолюдської цінності пов'язане з ідеєю рівності людей у суспільстві. Саме з «золотого правила моралі» випливають всі інші правила, тому не виконуючи його, людина не зможе слідувати іншим [2].

Принципи етики спілкування та взаємодії

Толерантність	Науково-педагогічні працівники та студенти повинні поважати, приймати й правильно розуміти велику розмаїтість культур нашого світу, наших форм самовираження, способів прояву людської індивідуальності. Принцип толерантності набуває особливого значення в умовах міжнародної інтеграції. Міжнародні зв'язки ХНЕУ та визнання нашого ЗВО на міжнародному ринку освітніх послуг робить ХНЕУ привабливим для іноземних студентів. Таким чином, студенти та науково-педагогічні працівники
---------------	---

	повинні створювати атмосферу толерантної взаємодії з метою отримання високоякісної економічної освіти.
Ввічливість	Науково-педагогічні працівники ХНЕУ та студенти повинні бути ввічливими в будь-яких ситуаціях незалежно від свого настрою або бажання. Ввічливість — форма культурної поведінки людини, дотримання правил пристойності, в основі якої пошана до людей, вміння зважати на їх інтереси і визнання права кожної людини на увагу. Протилежність ввічливості — грубість, хамство, зневажливе і зарозуміле ставлення до оточуючих, що є неприпустимим для співробітників і студентів ХНЕУ.
Вміння слухати	<p>Науково-педагогічні працівники ХНЕУ та студенти для формування ефективної взаємодії повинні вміти слухати співрозмовника. Слухаючи, треба:</p> <ul style="list-style-type: none"> - забути особисті упередження проти співрозмовника; - не поспішати з відповідями й висновками; - розмежовувати факти й думки; - бути неупередженими в оцінці того, що ви почули від співрозмовника; - дійсно слухати, а не робити вигляд, начебто слухаєте, не відволікатися на сторонні думки. <p>Треба бути терплячим, зважати на манеру розмови співрозмовника, пам'ятати, що мета будь-якої форми ділової комунікації — правильне розуміння, яке неможливе, якщо ви не вмієте слухати співрозмовника.</p>
Вміння стримано висловлюватися	Викладач ХНЕУ не має права без згоди свого співрозмовника розголошувати або розкривати особисту інформацію, отриману ним у ході спілкування або надання

	<p>освітніх послуг, при доступі до особистих справ студентів, а також використовувати її у власних цілях. Іноді викладач може потрапити в конфліктні ситуації, що виникають від простої проблеми до випадків протиправних дій з боку студентів. Викладачі ХНЕУ повинні постійно тримати в полі зору чинники, що можуть спричинити конфлікти, та бути достатньо стриманими, щоб етично їх вирішити.</p>
<p>Вдячливість</p>	<p>Співробітники ХНЕУ та студенти не повинні забувати про допомогу, добрі поради інших. Їх невдячність може привести до зміни відкритої буйної поведінки колег та студентів на байдужу та неспівчутливу, яка порушить єдність колективу ХНЕУ.</p>
<p>Взаємодовіра</p>	<p>Рівень довіри властивий студентам і членам трудового колективу ХНЕУ, є його важливим соціальним потенціалом, який сприяє благополуччю і його конкурентоспроможності. Розумна довіра і недовір'я як комунікативні ресурси особистості формуються в процесі спілкування і є раціональними способами забезпечення автономії, самостійності, індивідуальної безпеки особи кожного студента і члена трудового колективу ХНЕУ. З відчуттям довіри в ХНЕУ нерозривно пов'язані процеси взаємодопомоги, турботи один про одного. Довіра супроводжується атмосферою психологічного комфорту діяльності в ХНЕУ. Відчуття гармонії зі світом і оточуючими людьми, доброзичливість, спонтанність, природність прагнення до самореалізації своїх можливостей і здібностей — риси психологічного портрета особистості, що розвиваються на основі базової установки на довіру[1].</p>

Отже, принципи етики спілкування та взаємодії мають впливати на формування свідомості та професійної поведінки студентів. Професійний і моральний розвиток студентської молоді відбувається під впливом професури університету. Тож, сприятливий соціально-психологічний клімат в університеті, взаєморозуміння та контакт між викладачами та студентами, високий рівень професійної культури викладачів мають формувати професійну культуру студентів економічної галузі.

Список літератури:

1. Кодекс професійної етики та організаційної культури працівників і студентів Харківського національного економічного університету. URL:
<https://www.hneu.edu.ua/kodeks/>(дата звернення: 09.07.2019)
2. Золоте правило моральності: історія і перспективи. URL:
<http://www.etica.in.ua/moral-na-otsinka-vchinku-yiyi-zmist-i-osnovni-skladovi/>
(дата звернення: 16.07.2019)